

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00259/2021-01/4

Датум: 31. март 2022. године

Сремска 3-5, Београд

МИНИСТАРСТВО ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Булевар Михајла Пупина 2
11 000 Београд

Предмет: Обавештење о обавези и начину усклађивања шеме државне помоћи из надлежности Министарства заштите животне средине

Комисија за контролу државне помоћи је поступајући у складу са чланом 51. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, број 73/19) и Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о попису шема државне помоћи („Службени гласник РС“, број 41/21) сачинила Годишњи извештај о попису шема државне помоћи у 2020. години и идентификовала позитивне прописе који представљају основ за доделу државне помоћи у Републици Србији. На основу овог извештаја утврђено је да је на основу члана 18. став 6. Закона о Фонду за заштиту животне средине („Службени гласник РС“, број 72/09) донета Уредба о висини и условима за доделу подстицајних средстава („Службени гласник РС“, бр. 88/09, 67/10, 101/10, 86/11 и 35/12 – у даљем тексту: Уредба о подстицајима) која није у складу са правилима о додели државне помоћи. О примени Уредбе о подстицајима се стара министарство надлежно за послове заштите животне средине.

Савет Комисије, на основу члана 11. став 2. а у вези са чланом 31. ст. 5. и 6. Закона о контроли државне помоћи, на 123. седници од 31. марта 2022. године, доноси следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

Република Србија је, на основу члана 73. став 6. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС – Међународни уговори“, број 83/08 – у даљем тексту: ССП) обавезана да сачини свеобухватан попис шема државне помоћи које су успостављане пре оснивања Комисије за контролу државне помоћи и да те

шеме усклади са правилима за доделу државне помоћи у року не дужем од четири године од ступања на снагу ССП-а.

Такође, Европска комисија је у Извештају о скринингу за Поглавље 8 - Политика конкуренције, као два од шест мерила за отварање овог поглавља, истакла управо усклађивање шема државне помоћи. Наиме, Република Србија је у обавези да употпуни постојећи попис шема државне помоћи и утврди акциони план, који ће прихватити Европска комисија, и који ће садржати јасни временски план усклађивања свих преосталих постојећих шема државне помоћи са правилима за доделу државне помоћи.

Ова обавеза је додатно уређена чланом 51. Закона о контроли државне помоћи, на основу кога је Комисији поверена израда годишњег извештаја о попису шема државне помоћи, док су облик и садржина Годишњег извештаја ближе уређени Правилником о облику и садржини годишњег извештаја о попису шема државне помоћи.

Постојање државне помоћи

Анализирајући одредбе Уредбе о подстицајима, Комисија је приступила утврђивању постојања државне помоћи у смислу члана 3. став 1. Закона о контроли државне помоћи.

Одредбама чл. 2, 2а, 2б и 2в Уредбе о подстицајима, уређује се давање и висина подстицајних средстава за поновну употребу, рециклажу, коришћење, третман ради добијања енергије, производњу у односу на одговарајућу врсту секундарних сировина (отпадне гуме, кесе трегерице, отпадне електричне и електронске опреме, отпадна уља, отпадни стартер, акумулатори, индустријске батерије и акумулатори) по мерној јединици (по тони или килограму) операторима постројења.

Такође, чланом 4б су ближе прописани услови доделе средстава за улагање у рециклажу и поновну употребу отпада.

С обзиром на претходно Комисија је утврдила да предметне одредбе садрже мере којима се одређеним учесницима додељују подстицајна средства из буџета Републике Србије за поновну употребу и искоришћење отпада као секундарне сировине или за добијање енергије, за производњу кеса - трегерица за вишекратну употребу, као и за инвестицију у нова постројења за управљање отпадном електричном и електронском опремом, сходно чему наведена подстицајна средства имају карактер јавних средстава. Имајући у виду да су мере намењене само одређеним учесницима на тржишту који испуњавају прописане услове, такве мере су селективне и стављају те учеснике у повољнији положај на тржишту у односу на конкуренте, чиме се омогућава да одређени учесници на тржишту стекну предност која не би била доступна под нормалним тржишним условима. Омогућавање само одређеним учесницима на тржишту да стекну предност која не би била доступна под нормалним тржишним условима може довести до нарушавања конкуренције. Комисија је такође узела у обзир да се отпадом као секундарном сировином, односно производима насталим поновном употребом и прерадом отпада увелико тргује у оквиру Европске уније, као и између Републике Србије и држава чланица Европске уније, сходно чему мера може да наруши конкуренцију на релевантном тржишту и утиче на трговину са Европском унијом.

Имајући у виду претходно, Уредба о висини и условима за доделу подстицајних средстава је пропис који уређује доделу подстицајних средстава из буџета Републике Србије одређеним учесницима на тржишту чиме се они стављају у повољнији економски положај у односу на конкретне, што може довести до нарушавања конкуренције и истовремено утиче на трговину са Европском унијом. Наведено јасно указује да је ова уредба пропис на основу којег се додељује државна помоћ корисницима који нису унапред одређени, односно да представља шему државне помоћи како је то одређено чланом 3. Закона о контроли државне помоћи.

Оцена усклађености и предлог начина усклађивања

Имајући у виду да се одредбама чл. 2, 2а, 2б и 2в Уредбе о подстицајима уређује додела средстава за покривање трошкова који по својој природи представљају оперативне трошкове пословања учесника на тржишту, иста није могућа према условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине, сходно чему је неусклађена.

Ако је пропис донет, а нарочито ако су средства додељена на основу прописа без претходне оцене степена усклађености Комисије, Комисија обавештава доносиоца, односно предлагача прописа о обавези усклађивања са овим законом. У складу са чланом 31. Закона о контроли државне помоћи, обавештење садржи и предлог о начину усклађивања.

Анализирајући одредбе члана 4б које се односе на доделу средстава за улагање у рециклажу и поновну употребу отпада, Комисија је утврдила да нису испуњени услови и критеријуми из релевантног прописа којим је регулисана усклађеност државне помоћи за заштиту животне средине, у вези са улагањем у рециклажу и поновну употребу отпада.

Комисија констатује да давалац државне помоћи није поменута средства оквалификовао ни као помоћ мале вредности, у складу са прописима којима је наведена област регулисана.

Предлог начина усклађивања: Одредбама чл. 2, 2а, 2б, 2в и 4б Уредбе о подстицајима, уређују се подстицаји за оперативне трошкове пословања и улагање колективног оператора у нова постројења за рециклажу и поновну употребу отпада, сходно чему је неопходно исте ускладити са одговарајућим правилима којим је регулисана усклађеност државне помоћи из области заштите животне средине и то: Уредбом о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине у сектору енергетике („Службени гласник РС“, број 99/21).

Стога, потребно је преваходно извршити усклађивање са општим критеријумима који се односе на транспарентност, ефекат подстицаја као и у погледу обавезе одређивања оправданих трошкова и интензитета државне помоћи, али и изузимања од могућности пријаве на конкурс учесника на тржишту који се налазе у поступку повраћаја државне или *de minimis* помоћи, као и учеснике на тржишту који су били у тешкоћама у смислу правила којима је уређена усклађеност државне помоћи за санацију и реструктурирање учесника на тржишту у тешкоћама. Неопходно је обратити пажњу на ограничења односно услове у

погледу улагања у рециклажу и поновну употребу отпада који су прописани чланом 23. Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине у сектору енергетике, уз истовремено прописивања јасног механизма праћења и контроле трошења јавних средстава.¹ Коначно, у складу са чланом 7. Закона о контроли државне помоћи, давалац је дужан да пре доделе државне помоћи од корисника прибави писану изјаву да ли му је и по ком основу претходно додељена државна помоћ за исте оправдане трошкове. Правила о кумулацији су ближе уређена чланом 30. Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине у сектору енергетике.

Уколико давалац сматра оправданим и целисходним, средства је могуће доделити у складу са правилима о додели помоћи мале вредности која су прописана Уредбом о правилима и условима за доделу помоћи мале вредности (*de minimis* помоћи) („Службени гласник РС“, број 23/21), те да у том случају таква помоћ не представља државну помоћ у смислу закона.

Давалац у сваком тренутку може одустати од опредељивања средстава за наведену намену на начин којим се омогућава укидање повластица стављањем ван снаге конкретне одредбе.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Владимир Антонијевић, с.р.

Доставити:

- Министарству заштите животне средине,
- Влади Републике Србије, ради информисања, и
- архиви.

¹ У складу са чланом 31. Уредбе о условима и критеријумима усклађености државне помоћи за заштиту животне средине у сектору енергетике Давалац државне помоћи је дужан да врши контролу трошења јавних средстава и коришћења тих средстава за доделу државне помоћи за заштиту животне средине и у сектору енергетике и у обавези је да врши надзор да ли корисник државне помоћи троши средства у предвиђеном износу и за намену за коју су му та средства додељена, као и то да ли је корисник државне помоћи испунио своју обавезу због које су му средства и додељена и која је била предвиђена као услов за доделу државне помоћи. Давалац државне помоћи ближе уређује начин и поступак вршења контроле и надзора.